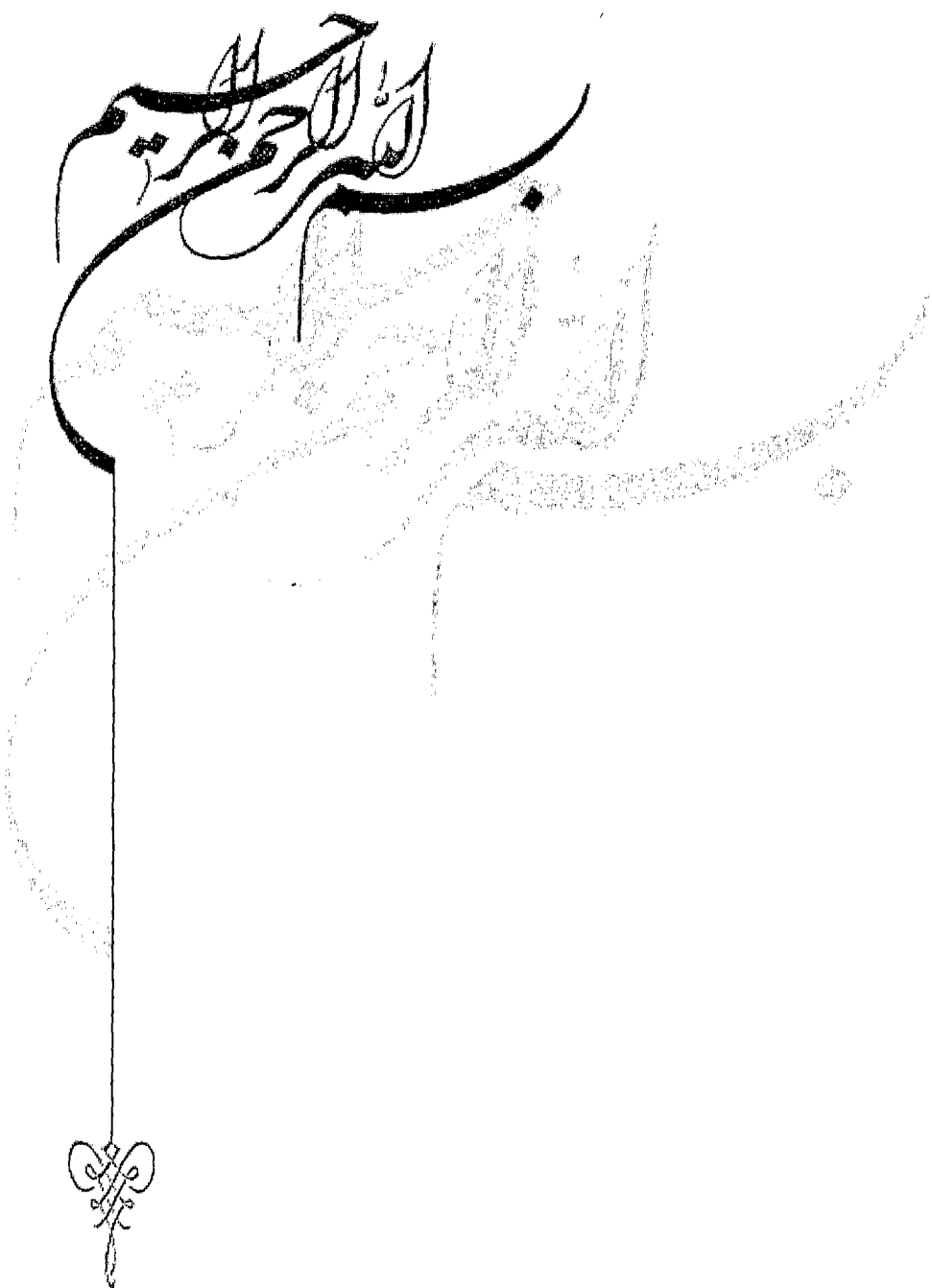

۱۷۱۱۱۸۸

۱۷۱۱۸

۱۷۱۱۸۸

دانشگاه اصفهان
دانشکده علوم اداری و اقتصاد
گروه مدیریت

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی مدیریت بازرگانی گرایش مالی

تحلیل ارتباط بین نسبت‌های مالی و نسبت قیمت به درآمد (P/E) هر سهم در
شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴

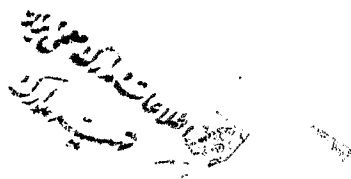
استادان راهنما
دکتر مهدی ابزری
دکتر اصغر حق‌شناس

استاد مشاور
دکتر حسین رضایی

پژوهشگر
محمد علی عبازاده

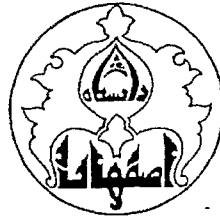
شهریور ماه ۱۳۸۷

۱۰۶۱۵۸

۱۳۸۷ / ۹ / ۲۳

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان
دانشکده علوم اداری و اقتصاد
گروه مدیریت

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته‌ی مدیریت بازرگانی گرایش مالی آقای محمد علی عبازاده
تحت عنوان

**تحلیل ارتباط بین نسبت‌های مالی و نسبت قیمت به درآمد (P/E) هر سهم در
شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰**

در تاریخ ۸۷/۶/۱۱ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

امضا

۱- استاد راهنمای پایان‌نامه دکتر مهدی ابزری با مرتبه‌ی علمی دانشیار

امضا

۲- استاد راهنمای پایان‌نامه دکتر اصغر حق‌شناس با مرتبه‌ی علمی استادیار

امضا

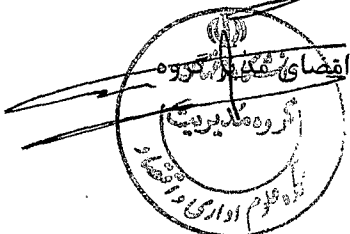
۳- استاد مشاور پایان‌نامه دکتر حسین رضایی با مرتبه‌ی علمی استادیار

امضا

۴- استاد داور داخل گروه دکتر علی شائمی با مرتبه‌ی علمی استادیار

امضا

۵- استاد داور خارج از گروه دکتر ناصر ایزدی‌نیا با مرتبه‌ی علمی استادیار

سپاسگزاری

در اینجا بر خود لازم می‌دانم تا از یکایک کسانی که مرا در انجام این تحقیق یاری نموده‌اند، تشکر و قدردانی نمایم. از استادان محترم راهنما، جناب آقای دکتر مهدی ابزری که با حوصله و صبر زیاد، در مراحل مختلف اجرای این پایان‌نامه مرا یاری داده‌اند و زنده یاد جناب آقای دکتر اصغر حق‌شناس که با راهنمایی‌های بی‌دریغ و ارزنده خود سهم بسزایی در پیشبرد این پایان‌نامه داشته‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم و نیز از استاد مشاور گرامی، جناب آقای دکتر حسین رضایی که همواره در طی این پژوهش دلسوزانه دانش و تجربیات ارزنده خویش را جهت به سرانجام رسیدن این پژوهش در اختیار اینجانب قرار دادند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم. در ضمن از داوران محترم داخل و خارج گروه به دلیل صرف وقت و حوصله برای خواندن و داوری این پژوهش کمال تشکر را دارم. همچنین از دوستان محترم نیز به دلیل کمک‌های فراوانشان سپاسگزاری می‌نمایم. در پایان نیز از کارشناسان گروه خانم مرتضوی و خانم نازی و کارشناس تحصیلات تکمیلی خانم صالح‌بیک کمال تشکر را دارم.

محمد علی عیازاده

شهریور ماه ۱۳۸۷

اگر این مختصر را ارزشی است، آن ارزش

تقدیم به بهترین‌های زندگی‌م:

پدر بزرگواری که در آرزوی سرفرازیم،

همواره فضا و امکانات مناسب برای تحصیل

و پژوهش را برایم فراهم ساخته است.

و

مادرم اسوهٔ رنج و پایداری، عشق و محبت

و پشتکار و تلاش، که افزون بر تشویق‌های

کارساز در راه دانش‌اندوزی، همیشه مرا به

درک صحیح از زندگانی و حقیقت‌جوئی

ره‌نمون کرده است.

و

برادر و خواهرم:

که سلامت و موفقیتشان آرزوی همیشگی من است.

چکیده

امروزه رسیدن به اهداف اقتصادی هر کشوری بدون مشارکت جمعی افراد آن کشور امری امکان ناپذیر است. یکی از راه‌های مشارکت افراد در توسعه اقتصادی، سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار می‌باشد، چرا که از این طریق پس‌اندازهای کوچک و سرگردان به سمت فعالیت‌های مولد و تولیدی راه پیدا کرده، چرخ تولید و اقتصاد به حرکت در می‌آید. هدف اصلی از نگارش پژوهش حاضر، بررسی ارتباط بین نسبت‌های مالی و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ می‌باشد. هدف مذکور به وسیله متغیرهایی همچون نسبت جاری، گردش کل دارایی‌ها، حاشیه سود خالص، نرخ بازده سرمایه‌گذاری، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام و سود هر سهم مورد آزمون قرار گرفته است. این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی است و روش گردآوری مباحث نظری آن کتابخانه‌ای بوده و داده‌های آن از سازمان بورس اوراق بهادار و گزارش‌های شرکت‌ها به دست آمده است. در این پژوهش از آزمون‌های همبستگی جهت تعیین معنادار بودن ارتباط بین نسبت‌های مالی و نسبت قیمت به درآمد استفاده گردیده است. همچنین برای بررسی میزان تأثیر هر یک از نسبت‌های مالی بر نسبت قیمت به درآمد از آزمون رگرسیون استفاده شده است. نتایج حاصل از پژوهش صورت گرفته حاکی از آن است که بین نسبت جاری، بازده سرمایه‌گذاری و بازده حقوق صاحبان سهام با نسبت قیمت به درآمد رابطه معنی‌داری وجود دارد. بین گردش کل دارایی‌ها، حاشیه سود خالص و سود هر سهم با نسبت قیمت به درآمد رابطه معنی‌داری یافت نشد.

کلید واژه: نسبت جاری، سود هر سهم، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام، نرخ بازده سرمایه‌گذاری، نسبت قیمت به درآمد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات تحقیق	
مقدمه.....	۱
۱-۱- شرح و بیان مسأله تحقیق.....	۲
۲-۱- اهمیت و ارزش تحقیق.....	۳
۳-۱- اهداف تحقیق.....	۴
۴-۱- کاربرد تحقیق.....	۴
۵-۱- فرضیه‌های تحقیق.....	۵
۶-۱- قلمرو تحقیق.....	۵
۱-۶-۱- قلمرو موضوعی تحقیق.....	۵
۲-۶-۱- قلمرو مکانی تحقیق.....	۶
۳-۶-۱- قلمرو زمانی تحقیق.....	۶
۷-۱- تعاریف واژه‌های کلیدی.....	۶
خلاصه.....	۷

فصل دوم: مروری بر ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق

مقدمه.....	۸
۱-۲- اطلاعات و گزارش‌های مالی و نقش آنها در تصمیم‌گیری.....	۹
۲-۲- اهداف گزارشگری مالی.....	۹
۳-۲- نقش گزارشگری مالی در بازار سرمایه.....	۱۱
۴-۲- اثرات ارائه صورت‌های مالی بر قضاوت سرمایه‌گذاران در تصمیمات سرمایه‌گذاری.....	۱۲
۵-۲- استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی.....	۱۲
۱-۵-۲- استفاده‌کنندگان داخلی.....	۱۳
۲-۵-۲- استفاده‌کنندگان خارجی.....	۱۳
۳-۵-۲- حرفه حسابداری.....	۱۳
۶-۲- نیازهای استفاده‌کنندگان.....	۱۴
۱-۶-۲- اطلاعات مورد نیاز سرمایه‌گذاران بالقوه یا سهامداران آتی.....	۱۴
۲-۶-۲- اطلاعات مورد نیاز سهامداران (سرمایه‌گذاران بالفعل).....	۱۵
۷-۲- صورت‌های مالی اساسی.....	۱۵

۱۶	۸-۲- تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی
۱۶	۹-۲- تکنیک‌های تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی
۱۶	۱-۹-۲- تکنیک‌های مقایسه بخشی
۱۷	۲-۹-۲- تکنیک‌های سربهای زمانی
۱۷	۱۰-۲- نسبت‌های مالی
۲۱	۱۱-۲- تاریخچه استفاده از نسبت‌های مالی
۲۴	۱۲-۲- طبقه‌بندی نسبت‌های مالی
۲۴	۱-۱۲-۲- روش قیاسی
۲۵	۲-۱۲-۲- روش استقرایی
۲۶	۳-۱۲-۲- روش واقع‌گرایانه یا قابل اطمینان
۲۷	۱-۳-۱۲-۲- نسبت‌های نقدینگی
۲۹	۲-۳-۱۲-۲- نسبت‌های فعالیت (کاربرد دارایی‌ها)
۳۲	۳-۳-۱۲-۲- نسبت‌های اهرم مالی
۳۶	۴-۳-۱۲-۲- نسبت‌های سودآوری
۴۰	۵-۳-۱۲-۲- نسبت‌های ارزش بازار
۴۵	۱۳-۲- نقاط قوت نسبت‌های مالی
۴۵	۱۴-۲- محدودیت‌های نسبت‌های مالی
۴۶	۱۵-۲- قدرت آینده‌نگری نسبت‌های مالی
۴۷	۱۶-۲- مروری بر تحقیقات انجام شده
۴۷	۱-۱۶-۲- تحقیقات خارجی
۴۹	۲-۱۶-۲- تحقیقات داخلی
۵۰	خلاصه فصل دوم

فصل سوم: روش تحقیق

۵۱	مقدمه
۵۳	۱-۳- نوع تحقیق
۵۳	۲-۳- جامعه آماری
۵۳	۳-۳- شیوه نمونه‌گیری و حجم نمونه
۵۴	۱-۳-۳- نمونه‌گیری طبقه‌ای
۵۵	۴-۳- روش گردآوری اطلاعات

۵۵	۳-۵- ابزار گردآوری اطلاعات
۵۵	۳-۶- متغیرهای تحقیق
۵۶	۳-۷- روش آزمون فرضیه‌ها
۶۵	۳-۸- تفاوت همبستگی و رگرسیون
۶۶	خلاصه

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۶۷	مقدمه
۶۸	۴-۱- تجزیه و تحلیل داده‌ها
۶۸	۴-۲- آزمون فرضیه‌ها
۷۶	خلاصه و نتیجه‌گیری

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۷۷	۵-۱- خلاصه تحقیق
۷۸	۵-۲- نتایج تحقیق
۸۲	۵-۳- محدودیت‌های تحقیق
۸۳	۵-۴- پیشنهادها
۸۳	۵-۴-۱- پیشنهادهای خاص
۸۴	۵-۴-۲- پیشنهادهایی برای محققین آینده
۸۵	پیوست‌ها
۱۰۲	منابع و مأخذ

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول (۱-۴): ضریب همبستگی بین نسبت جاری و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۶۹
جدول (۲-۴): ضریب رگرسیون بین نسبت جاری و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۶۹
جدول (۳-۴): ضریب همبستگی بین گردش کل دارایی‌ها و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۰
جدول (۴-۴): ضریب رگرسیون بین گردش کل دارایی‌ها و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۱
جدول (۵-۴): ضریب همبستگی بین سود هر سهم و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۱
جدول (۶-۴): ضریب رگرسیون بین سود هر سهم و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۲
جدول (۷-۴): ضریب همبستگی بین حاشیه سود خالص و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۲
جدول (۸-۴): ضریب رگرسیون بین حاشیه سود خالص و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۳
جدول (۹-۴): ضریب همبستگی بین بازده سرمایه‌گذاری و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۴
جدول (۱۰-۴): ضریب رگرسیون بین بازده سرمایه‌گذاری و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۴
جدول (۱۱-۴): ضریب همبستگی بین بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۵
جدول (۱۲-۴): ضریب رگرسیون بین بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت قیمت به درآمد طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ برای شرکت ۴۷.....	۷۵

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

تصمیم‌گیری و انواع آن از جمله عواملی است که انسان همواره با آن روبرو بوده است. در بحث تصمیم‌گیری، زمانی که تصمیم‌گیرنده با شرایط عدم اطمینان روبرو باشد، همواره سعی می‌کند با دریافت اطلاعاتی خاص این عدم اطمینان را به حداقل برساند. حال هر چه اطلاعات مربوط تر و به موقع تر در اختیار تصمیم‌گیرنده قرار گیرد، عدم اطمینان وی کمتر و تصمیم بهینه‌ای را اتخاذ خواهد نمود. در بحث تصمیم‌گیری مالی اطلاعات به صورت ذهنی، عینی یا کمی در اختیار تصمیم‌گیرنده قرار می‌گیرد. اطلاعات حسابداری به عنوان اطلاعات عینی و کمی می‌تواند تا حد زیادی تصمیم‌گیرندگان را یاری رساند. این خصوصیت اطلاعات حسابداری است که امروزه از سیستم حسابداری به عنوان سیستم اطلاعاتی نام می‌برند و سیستم‌های حسابداری نیز مانند سایر سیستم‌های اطلاعاتی در پی ایجاد اطلاعات مورد نیاز برای تمام استفاده‌کنندگان خود است. به هر حال ایجاد اطلاعات کامل برای تمام استفاده‌کنندگان تا حدی غیر ممکن به نظر می‌رسد، چرا که اولاً شناسایی تمام استفاده‌کنندگان کار مشکلی است و ثانیاً با فرض شناسایی تمام استفاده‌کنندگان با توجه به تنوع نیازهای اطلاعاتی که ممکن است در بین گروه‌های مختلف

وجود داشته باشد، ایجاد سیستم اطلاعاتی جامع کاری مشکل خواهد بود. لذا سیستم‌های حسابداری سعی در ایجاد حداقل نیازهای اطلاعاتی گروه‌های مختلف داشته تا بتواند نیازهای مشترک گروه‌های استفاده کننده را ارضاء نماید.

۱-۱- شرح و بیان مساله تحقیق

بورس اوراق بهادار نقش بسیار مهمی در رشد و رونق اقتصاد کشور دارد، زیرا پس‌اندازهای راكد و پراكنده را به منظور تأمین مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت جمع‌آوری می‌نماید. اما یکی از اجزاء بسیار مهم این بازار سهامداران می‌باشند. سهامداران با رفتارهایی که از خود بروز می‌دهند، می‌توانند در رونق و رکود این بازار نقش مهمی ایفا نمایند.

اصولاً سرمایه‌گذاران باید بررسی‌های وسیعی در مورد خرید یا فروش سهام عادی انجام دهند. به عبارت دیگر آنها باید عوامل زیادی را در هنگام سرمایه‌گذاری مدنظر قرار دهند. زیرا آنها نقدترین دارایی خود را به سهام تبدیل می‌نمایند. اگر بدون توجه به برخی عوامل، اقدام به سرمایه‌گذاری نمایند، نتایج مطلوبی از سرمایه‌گذاری عاید نخواهد شد. این موضوع بیشتر در کشورهایی مطرح است که بازار اوراق بهادار (بورس) کارایی ندارد. در کشورهایی که بورس اوراق بهادار کارایی دارد، احتیاج به بررسی‌های وسیع در مورد اوراق بهادار نیست، زیرا قیمت بازار سهام نزدیک به ارزش ذاتی (واقعی) آن اوراق است. به عبارت دیگر قیمت بازار اوراق بهادار شاخص مناسبی از ارزش واقعی اوراق بهادار است (جهانخانی و عبده تبریزی، ۱۳۷۲).

تجزیه و تحلیل یکی از مسائل مهمی است که در امر تصمیم‌گیری دخالت دارد. در مورد مراحل انجام حسابداری نیز آخرین قدم پس از تهیه گزارش‌های مالی، تجزیه و تحلیل نتایج است. تجزیه و تحلیل اطلاعات از این نظر حائز اهمیت است که با انجام تجزیه و تحلیل‌های مشابه توسط گروه‌های مختلف، امکان برداشت‌های مختلف از یک موضوع تا حد زیادی کاهش می‌یابد.

نسبت‌های مالی در اکثر مواقع در پیش‌بینی‌های مختلف مورد استفاده قرار گرفته و نشان داده‌اند که از قدرت پیش‌بینی بالایی برخوردار است. از جمله دلایل ایجاد نسبت‌های مالی، حجم بالای اطلاعات حسابداری و ناتوانی در تجزیه و تحلیل آنها بوده است که به دلیل خلاصه کردن تمام اطلاعات در قالب نسبت‌های مالی و درک و تفسیر آن، می‌توان از نسبت‌های مالی به عنوان اطلاعات مربوط و قابل فهم و چکیده گزارش‌های مالی نام برد.

در امور عادی مدیریت شرکت، نسبت‌های مالی یکی از ابزارهای رایج برای ارزیابی عملکرد شرکت می‌باشد. اطلاعات مالی مرتبط با موقعیت و فعالیت‌های تجاری یک شرکت در صورت‌های مالی سالانه موجود می‌باشد که به صورت نسبت‌های مالی استفاده می‌شود. در نتیجه تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی می‌تواند به عنوان یک مرجع اولیه و اصلی برای شناخت نتایج اقدامات شرکت باشد (فنگ و ونگ، ۲۰۰۱).

از سویی در تعیین قیمت‌های منصفانه و منطبق بر ارزش ذاتی سهام از مدل‌ها و روش‌های مختلفی استفاده می‌شود که در این میان، استفاده از نسبت قیمت به درآمد ($\frac{P}{E}$)، علی‌رغم داشتن ضعف تئوریک از کاربرد گسترده‌ای برخوردار است که دلیل آن نهفته در موضوع سهولت کاربرد و قابل درک بودن برای اکثر مشارکت‌کنندگان در بازار می‌باشد. ویلیامسون (۱۹۸۴) قابلیت توصیفی تغییرات قیمت سهام با استفاده از برخی اطلاعات حسابداری را مورد آزمون قرار داد و نتیجه گرفت، برخی اطلاعات حسابداری مثل نسبت‌های مالی می‌توانند روند تغییرات در قیمت سهام را توضیح دهند. اکسو، اکستین، گرین و رونن (۱۹۹۵) در تحقیقی به بررسی قابلیت پیش‌بینی درآمد به وسیله نسبت‌های مالی پرداختند. آنها از دو نسبت بازده سرمایه و بازده دارایی‌ها برای پیش‌بینی استفاده نمودند و نتیجه گرفتند که در صورت تجزیه بازده به اجزای ریزتر، دقت پیش‌بینی آن بالاتر خواهد رفت (مردگی قشمی، ۱۳۸۱).

۱-۲- اهمیت و ارزش تحقیق

امروزه عملکرد بورس اوراق بهادار به عنوان شاخصی در جهت ارزیابی سیاست‌ها و تغییرات مالی-بازرگانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تداوم فعالیت بورس به منزله تداوم رشد و توسعه اقتصادی می‌باشد. در تحلیل‌ها، ضریب قیمت به درآمد، یکی از مهم‌ترین ضرایبی است که مورد توجه پژوهشگران مالی قرار گرفته است. امروزه بسیاری از تحلیل‌گران مالی ضریب قیمت به درآمد را به عنوان عامل تعیین‌کننده ارزش سهام معرفی می‌کنند. لذا بررسی عوامل موثر بر این نسبت و رابطه این نسبت با متغیرهای دیگر از جمله تحقیقات مهم در این راستا می‌باشد (عبادزاده، ۱۳۷۸).

۳-۱- اهداف تحقیق

اهداف این تحقیق که به تحلیل ارتباط بین نسبت‌های مالی و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴ می‌پردازند، عبارتند از:

- ۱- تعیین ارتباط بین نسبت جاری و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴.
- ۲- تعیین ارتباط بین گردش کل داراییها و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴.
- ۳- تعیین ارتباط بین سود هر سهم و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴.
- ۴- تعیین ارتباط بین حاشیه سود خالص و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴.
- ۵- تعیین ارتباط بین بازده سرمایه گذاری و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴.
- ۶- تعیین ارتباط بین بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴.

۴-۱- کاربرد تحقیق

با توجه به اینکه سازمان بورس اوراق بهادار نقش اصلی را در جذب و تجهیز منابع مالی و هدایت آن به بخشهای اقتصادی ایفا می‌کند، لذا نتایج این تحقیق می‌تواند در شناسایی محدودیت‌ها و نارساییها و هم چنین فعال‌تر نمودن آن مؤثر باشد و به دست‌اندرکاران تصمیم‌گیری در بازار سرمایه به ویژه در بورس اوراق بهادار و سرمایه‌گذاران کمک خواهد کرد که با توجه به نتایج حاصل اقدام به خرید یا فروش سهام نمایند.

همچنین نتایج این تحقیق به تحلیل عمیق تر صورت‌های مالی و نسبت‌های مالی نیز کمک خواهد کرد و برای محققان بعدی که قصد دارند در این زمینه فعالیت کنند می‌تواند به عنوان یک الگو به کار گرفته شود.

۱-۵- فرضیه‌های تحقیق

این تحقیق شامل شش فرضیه می‌باشد که به ترتیب عبارتند از:

- ۱- بین نسبت جاری و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ رابطه وجود دارد.
- ۲- بین گردش کل داراییها و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ رابطه وجود دارد.
- ۳- بین سود هر سهم و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ رابطه وجود دارد.
- ۴- بین حاشیه سود خالص و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ رابطه وجود دارد.
- ۵- بین بازده سرمایه‌گذاری و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ رابطه وجود دارد.
- ۶- بین بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت قیمت به درآمد هر سهم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۰ رابطه وجود دارد.

۱-۶- قلمرو تحقیق

۱-۶-۱- قلمرو موضوعی تحقیق

قلمرو این تحقیق از نظر موضوعی، در محدوده بررسی رابطه بین نسبت‌های مالی و نسبت قیمت به درآمد می‌باشد.

۱-۶-۲- قلمرو مکانی تحقیق

قلمرو مکانی این تحقیق، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار که در بورس به طور مستمر طی پنج سال ۱۳۸۰-۱۳۸۴ فعال بوده‌اند، می‌باشد. شرکت‌های فعال، شرکت‌هایی هستند که سهام آنها حداقل هر سه ماه یکبار مورد معامله قرار گرفته باشد.

۱-۶-۳- قلمرو زمانی تحقیق

از نظر زمانی، دوره مورد مطالعه یک دوره پنج ساله را شامل می‌شود، به این صورت که داده‌های پنج ساله شرکت‌های مورد نظر، از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ جمع‌آوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

۱-۷- تعاریف واژه‌های عملیاتی

الف- نسبت جاری^۱: نسبت جاری عبارت است از تقسیم دارایی‌های جاری بر بدهی‌های جاری (ریموند پی، ۱۳۸۰: ۴۰).

ب- گردش کل داراییها^۲: این نسبت از تقسیم درآمد فروش بر مجموع دارایی‌ها به دست می‌آید (شباهنگ، ۱۳۷۵: ۲۹۶).

ج- حاشیه سود خالص^۳: عبارت است از سود پس از کسر مالیات تقسیم بر خالص فروش. این نسبت، سودآوری هر ریال از فروش را محاسبه می‌کند (ریموند پی، ۱۳۸۰: ۵۱).

د- نرخ بازده سرمایه‌گذاری^۴: نرخ بازده سرمایه‌گذاری عبارت است از تقسیم سود پس از کسر مالیات بر کل دارایی‌ها. این نسبت، میزان سود به دست آمده به ازای هر ریال از وجوه سرمایه‌گذاری شده در شرکت را نشان می‌دهد (ریموند پی، ۱۳۸۰: ۵۱).

^۱ - Current Ratio

^۲ - Total Asset Turnover

^۳ - Net Profit Margin

^۴ - Return On Investment

- ه- نرخ بازده حقوق صاحبان سهام^۱: عبارت است از سود پس از کسر مالیات تقسیم بر حقوق صاحبان سهام. این نسبت، سود شرکت به ازای هر یک ریال حقوق صاحبان سهام را نشان می‌دهد (ریموند پی، ۱۳۸۰: ۵۳).
- و- نسبت قیمت به درآمد^۲: عبارت است از قیمت بازار سهم تقسیم بر درآمد یا سود سهم (عبادزاده، ۱۳۷۸: ۳۲).

خلاصه

دسترسی به حداکثر بازده یک هدف مطلوب و رضایت بخش برای هر سرمایه‌گذار می‌باشد و امروزه هر سرمایه‌گذار با توجه به ملاک‌ها و معیارهای خود اقدام به سرمایه‌گذاری در انواع اوراق بهادار می‌نماید. اما از آنجا که معیارها از دیدگاههای مختلف مورد توجه قرار می‌گیرند، ممکن است نسبت به همدیگر دارای مزیت‌ها و معایبی باشند و بعضی از اطلاعات شرکت‌ها را در خود منعکس نکنند. در این فصل، پس از شرح و بیان مساله تحقیق اهداف و فرضیه‌های تحقیق ذکر گردید و در پایان نیز واژه‌های عملیاتی مورد نیاز توضیح داده شدند. در فصل دوم ابتدا به مبحث گزارشگری مالی و اهداف آن، صورت‌های مالی اساسی، نسبت‌های مالی، طبقه‌بندی نسبت‌های مالی و ارتباط آنها با قیمت سهام، نسبت قیمت به درآمد سهام و در آخر نیز به مروری بر تحقیقات انجام شده پرداخته خواهد شد.

^۱ - Return On Equity

^۲ - Price-Earning Ratio

فصل دوم

مروری بر ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق

مقدمه

هدف غایی اقتصاد آزاد، حداکثر کردن رفاه جامعه است. نیل به این هدف مستلزم این است که بخش صنعت مقدار لازم از کالاهای مناسب را تولید کرده و آنها را در زمان مناسب برای مصرف کننده ارائه کند. این اقدام نیز مستلزم وجود سرمایه لازم جهت سرمایه گذاری در بخشهای تولیدی است که البته منبع اصلی تأمین سرمایه مورد نیاز رجوع به بازارهای مالی و بورس اوراق بهادار می باشد، زیرا این بازار محلی جهت جمع آوری پس انداز افراد و شرکتها و هدایت آنها به سمت واحدهای تولیدی می باشد.

در این فصل با توجه به موضوع مورد تحقیق، در ابتدا ضمن اشاره به گزارشگری مالی و اهداف آن، صورت های مالی اساسی، نسبت های مالی، طبقه بندی نسبت های مالی و ارتباط آنها با قیمت سهام، نسبت قیمت به درآمد سهام و تحقیقات انجام گرفته مرتبط با موضوع تحقیق در داخل و خارج از کشور مورد بررسی قرار می گیرد.

۲-۱- اطلاعات و گزارش‌های مالی و نقش آنها در تصمیم‌گیری

مدیران واحدهای تجاری و افراد ذی‌نفع برای تسهیل در امر تصمیم‌گیری ممکن است به اطلاعات مختلفی نیاز داشته باشند. بخشی از این اطلاعات به صورت ذهنی و بخش دیگر به صورت عینی یا کمی است. اطلاعات حسابداری از نوع عینی یا کمی می‌باشد و می‌تواند کمک مؤثری به مدیران و افراد تصمیم‌گیرنده نماید. به بیان دیگر گزارش و رویدادهای اقتصادی و تجاری به زبانی مشترک در قالب اعداد و ارقام در نقش‌های نوین و جدید حسابداری را به عنوان یک سیستم اطلاعاتی مطرح می‌نماید، که حاصل این سیستم گزارشات مالی است. سیستم اطلاعاتی حسابداری برای آنکه بتواند اطلاعات مربوط و مناسب به تصمیم‌گیرندگان ارائه نماید، در وهله اول می‌بایستی استفاده‌کنندگان مختلف صورت‌های مالی و نیازهای اطلاعاتی آنان را تشخیص دهد. گزارشات مالی به صورت کلی توسط دو گروه اساسی از افراد مورد استفاده قرار می‌گیرد:

۱- افراد و گروههایی که به دلایل مختلف در واحد تجاری منافع مستقیم دارند، نظیر سهامداران، سرمایه‌گذاران، مدیران، بستانکاران و ...

۲- افراد و گروههایی که بدون اینکه در فعالیت مورد نظر منافع مستقیم داشته باشند. این افراد به خاطر پرداختن به مسائل مالی و علاقمندی به کسب اطلاعات و آگاهیهای مربوط به فعالیت‌های مختلف مالی، به طور اعم از گزارشات مالی استفاده می‌نمایند.

به طور کلی اطلاعات حسابداری از کنش متقابل سه گروه مختلف نتیجه می‌شود. مؤسسات، استفاده‌کنندگان و حسابداران، که بین آنها تضاد منافع وجود دارد. اگر به تضاد منافع موجود در میان اطلاعات حسابداری توجه گردیده و این تضاد تا حد ممکن کاهش یابد و فرآیند ارتباطات بین این سه گروه مورد توجه دقیق حسابداران قرار گیرد، اطلاعات حسابداری می‌تواند برای تصمیم‌گیری بسیار مفید واقع شود (اژدری، ۱۳۸۰).

۲-۲- اهداف گزارشگری مالی

اهداف صورتهای مالی عبارتند از ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورتهای مالی در اتخاذ تصمیمات